

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 1 беті

ТӘЖІРБЕЛІК САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пән: Денсаулық нығайту негіздері

Пән коды: DNN 3201

БББ атауы: "Қоғамдық денсаулық сақтау"

Оқу сағаттарының /кредиттердің көлемі: 150 сағат (5 кредит)

Оқу курсы және семестр: III-курс, V-семестр

Тәжірбелік сабақтар: 35 сағат

ТҮПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11 ()
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар	16 беттің 2 беті

Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар "Денсаулық нығайту негіздері" пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленді және кафедра отырысында талқыланды.

Хаттама № 10 «25». 05.2023 ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к., доцент м.а

Утепов П.Д.

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11 ()	
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		16 беттің 3 беті

1 сабақ

I. Тақырыбы: Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу саласындағы негізгі заңды құжаттар.

II. Мақсаты: ҚР негізгі заңнамалық құжаттардың түрлерін, заңнамалық құжаттар бойынша негізгі терминдерді, Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының мақсаты мен міндеттерін зерделеу.

III. Оқыту міндеттері:

- ҚР Негізгі заңнамалық құжаттарының түрлері;
- заңнамалық құжаттар бойынша негізгі терминдер;
- Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының мақсаты мен міндеттері;
- халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның құзыреті;
- заңды құжатты талдау;
- санитариялық-эпидемиологиялық қызметті, Қоғамдық денсаулық сақтауды интеграциялау мәселелерінде құзыретті болу;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының мақсаты мен міндеті.
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының қағидаттары.
3. ҚР «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі» Кодексі.
4. ҚР ДСМ денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу саласындағы бұйрықтары.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. 3. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Текст] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11 ()
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		16 беттің 4 беті

1. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының мақсаты мен міндеттерін атаңыз.
2. ҚР Негізгі заңнамалық құжаттарының түрлерін атаңыз.
3. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасындағы негізгі принциптер қандай?
4. Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның құзыреттерін атаңыз.
5. Білім алушыларға заңнамалық құжаттарды қолдану неге маңызды?
6. ҚР СӨС бойынша ақпаратты қандай интернет ресурстардан табуға болады?

№2 сабақ

I. Тақырыбы: Тұрғындарды диспансеризациялау.

II. Мақсаты: тұрғындарды диспансерлеу тәсілдерін зерделеу.

III. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

- халықтың жекелеген топтары (әйелдер, балалар мен жасөспірімдер, аға буын) денсаулығының медициналық-әлеуметтік аспектілері;
- денсаулық сақтау саласындағы қызметті реттейтін нормативтік құқықтық актілер және басқа да басшылық және әдістемелік материалдар;
- халықтың денсаулығын сақтау және нығайту, мезгілсіз өлім-жітімді азайту және мүгедектікке шығу бойынша іс-шаралар өткізу.

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. "Диспансеризация" терминінің пайда болу тарихы.
2. Ересек тұрғындар арасында диспансеризация жүргізу мақсаты.
3. Диспансеризациялауды жүргізетін құжаттың атауы.
4. Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде алғашқы медициналық-санитариялық көмек ұйымдарында динамикалық байқауға жататын аурулардың тізбесі

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 5 беті

3 Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Текст] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил

4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. "Медициналық тексеру" ұғымына анықтама беріңіз.
2. Диспансерлеу қандай мақсаттарда жүргізіледі?
3. Медициналық тексерудің бірінші кезеңі нені қамтиды?
4. Медициналық тексерудің екінші кезеңі нені қамтиды?
5. Сіз қанша денсаулық тобын білесіз (олардың өлшемдері)?

№3 сабақ

I. Тақырыбы: "Дені сау ұлт "әрбір азамат үшін сапалы және қолжетімді денсаулық сақтау" ұлттық жобасы.

II. Мақсаты: ұлттық жобамен таныстыру, олардың мақсаттары мен міндеттері, басымдықтары.

III. Оқыту міндеттері:

- Ұлттық жобаның толық мазмұны;
- Халықтың жекелеген топтары (әйелдер, балалар мен жасөспірімдер, аға буын) денсаулығының медициналық-әлеуметтік аспектілері;
- Денсаулық сақтау саласындағы қызметті реттейтін нормативтік құқықтық актілер және басқа да басшылық және әдістемелік материалдар;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Ұлттық жобаны әзірлеу мақсаты және іске асыру мерзімдері
2. Жобаның жалпыұлттық басымдықтары мен міндеттері, стратегиялық көрсеткіштері
3. Күтілетін экономикалық және әлеуметтік әсер.
4. Негізгі бағыттары мен міндеттері.
5. Міндеттер мен нәтижелер көрсеткіштері.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Аызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 6 беті

3. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Текст] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 544 ил

4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, в. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Ұлттық жобаның мақсаты мен мерзімі қандай?
2. 2025 жылға қарай азаматтардың күтілетін өмір сүру ұзақтығын ұлғайту
3. 2025 жылға қарай халықтың медициналық қызметтер сапасына қанағаттану деңгейін арттыру.
4. Негізгі бағыттар мен міндеттер қандай?
5. Спортқа қатысты көрсеткіштердің бірі қандай?

№ 4 сабақ

I. Тақырыбы: Тиімді тамақтану-салауатты өмір салтының негізгі факторы.

II. Мақсаты: ақуыздардың тағамдық құндылығын, аминқышқылдарының маңыздылығын, майлардың тағамдық құндылығын, майлардың ролі мен химиялық құрамын, адам ағзасындағы көмірсулардың маңыздылығын, химиялық құрылымын, жіктелуін және олардың адам ағзасына қажеттілігін түсіндіру.

III. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі керек:

- халықтың нақты тамақтануын зерттеу түрлері;
- халықтың нақты тамақтануын талдау;
- ағзаның нақты тамақтануы мен тағамдық жағдайын бағалау;
- Қазақстан тұрғындарының ақуыздық тамақтану мәселесін шешу жолдары;
- майлардың (липоидтардың) құрамы, ағзадағы тағамдық құндылығы, май қышқылдарының ролі;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. "Рационалды тамақтану" және "теңдестірілген тамақтану" деген не екенін анықтаңыз
2. Тамақ өнімдерінің энергетикалық құндылығы және тамақтану режимі.
3. Негізгі қоректік заттар (ақуыздар, майлар, көмірсулар, витаминдер, минералдар)
4. "Дұрыс тамақтанудың 12 қадамы" (ДДҰ, 2005).
5. Жұқпалы емес аурулар бойынша ДДҰ статистикасы.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 7 беті

2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.

3. Тамақтану гигиенасы: оқу.- әдістемелік құрал / құраст . М. В. Ли, А. Б. Бужикеева, Е. Ю. Ушанская. - Алматы: Эверо, 2014.

4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

- 1.Адам ағзасындағы ақуыздың маңызы қандай?
- 2.Азық-түліктің ақуыздық құндылығы неде?
- 3.Жануарлар мен өсімдік ақуыздары және олардың мәні қандай?
- 4.Ақуыз жеткіліксіз тамақтану кезінде қандай аурулар дамиды?
5. Ақуыздың биологиялық құндылығы анықталатын индекстер қандай?
- 6.Халықтың нақты тамақтануына талдау қалай жүргізіледі?
- 7.Қандай азық-түлік жиынтығы нақты тамақтануды қамтиды?
- 8.Халықтың нақты тамақтануын зерттеудің қандай әдістерін білесіз?
- 9.Жеке адамның тамақтануын қандай әдістермен бағалауға болады?
- 10.Сауалнама арқылы қандай деректерді алуға болады?

№5 сабақ

I. Тақырыбы: Халықтың өмір сүру сапасының түсінігі мен көрсеткіштері. Өмір сапасын бағалау әдістері.

II. Мақсаты: і азаматтардың өмір сүру сапасы мен тұжырымдамасымен, халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасына әсер ететін факторлармен таныстыру.

III. Оқыту міндеттері:

- денсаулықтың әлеуметтік жағдайы және оған әсер ететін факторлар.
- өмір салты және маңызды аурулардың медициналық-әлеуметтік аспектілері. Өмір сапасы.
- халықтың жекелеген топтары (әйелдер, балалар мен жасөспірімдер, аға буын) денсаулығының медициналық-әлеуметтік аспектілері.

IV.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1.Өмір сапасының пирамидасы.
2. Тұжырымдама өмір сапасы.
3. Халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасына әсер ететін факторлар
4. Негізгі бағыттар өмір сапасы.
5. Өмір сапасының көрсеткіштері мен интегралды қасиеттері.
6. Өмір сапасын бағалау әдістері және адам әлеуетін дамыту индексі әдістердің бірі ретінде.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 8 беті

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Тамақтану гигиенасы: оқу.- әдістемелік құрал / құраст . М. В. Ли, А. Б. Бужикеева, Е. Ю. Ушанская. - Алматы: Эверо, 2014.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Азаматтардың өмір сапасы дегеніміз не?
2. Өмір сапасы қалай анықталады?
3. Өмір сапасының пирамидасы неден тұрады?
4. Сапалы ұзақ өмір деген не?
5. Халықтың өмір сүру деңгейі мен сапасына әсер ететін факторлар.
6. Халық сапасының тұжырымдамасы.

№ 6 сабақ

Тақырыбы: Денсаулық және ауру. Аурулардың пайда болу қаупі факторларын бақылау қағидалары.

II. Мақсаты: ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидатына негізделген инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларының мониторингін зерделеу.

III. Оқыту міндеттері:

- Денсаулық топтарының түрлері және инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларының мониторингі жүйесін кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты туралы;
- халықтың жекелеген топтары (әйелдер, балалар мен жасөспірімдер, аға буын)денсаулығының медициналық-әлеуметтік аспектілері;
- Денсаулық сақтау саласындағы қызметті реттейтін нормативтік құқықтық актілер және басқа да басшылық және әдістемелік материалдар;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Созылмалы аурулардың дамып келе жатқан эпидемиясы.
2. Мониторинг жүйесі: кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты (STEPS).
3. Кезең-кезеңмен іске асыру қағидатының құрамдас бөліктері.
4. Инфекциялық емес аурулардың таралуын мониторингтеу жүйесін құру жолында.
5. ДДҰ (STEPS) мониторинг жүйесін одан әрі дамыту.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 9 беті

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

Электрондық ресурс:

- 1.Бонита Р, де Куэртен М, Дуайер Т, Ямрожик К, Винкельман Р инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларын бақылау. ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты. Қысқаша шолу. Женева, Дүниежүзілік денсаулық сақтау оганизациясы, 2001 ж.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Инфекциялық емес аурулардың алдын алу негізі.
2. Мәселені шешуге ДДҰ-ның кезеңдік тәсілін әзірлеу.
3. Инфекциялық емес аурулардың таралуын мониторингтеу мен талдауды ұйымдастыру кезінде ДДҰ ұсынған кезеңдік қағидат.
4. Негізгі қауіп факторларының бірнешеуін таңдау қажеттілігін негіздеу.
5. Инфекциялық емес аурулардың қауіп факторлары бойынша мониторинг жүйесін кезең-кезеңімен іске асыру тұжырымдамасы.
6. Тәуекел факторларын кезең-кезеңмен бағалау қағидаты.

№7 сабақ

I. Тақырыбы: Салауатты өмір салтын насихаттау негіздері.

II. Мақсаты: салауатты өмір салтын насихаттау әдістерін зерделеу, салауатты өмір салтын қалыптастырудың жеке тәсілдерін әзірлеу.

III. Оқыту міндеттері:

ҚР азаматтарында салауатты өмір салтын қалыптастыру;

ҚР азаматтарының жеке денсаулығын сақтау;

- салауатты өмір салтын насихаттау;

- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 10 беті

- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. СӨС насихаттау әдістері.
2. Бағытта насихаттау, СӨС.
3. Салауатты өмір салтын насихаттаудың дәстүрлі әдістері.
4. Пропоганданы жүргізетін мамандар?

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., негізгі және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Балалар мен жасөспірімдер арасында салауатты өмір салтын насихаттау.
2. СӨС насихаттаудағы бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі.
3. СӨС жұмысының тиімділігінің міндетті шарты?
4. Күн тәртібі-адам өмірінің негізі.
5. Салауатты өмір салтын насихаттаудың қандай түрлерін білесіз?

№8 сабақ

I. Тақырыбы: Тәуелді мінез- құлық. Патологиялық гэмблинг. Азық- түлікке тәуелділік (жүйкелік булимия, жүйкелік анорексия). Орторексия. Алдын алу шаралары.

II. Мақсаты: тәуелділік мінез-құлқының жіктелуін, патологиялық құмар ойындарының белгілерін зерттеу.

III. Оқыту міндеттері:

- ҚР азаматтарында салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- ҚР азаматтарының жеке денсаулығын сақтау;
- салауатты өмір салтын насихаттау;

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 11 беті

- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Тәуелді мінез-құлықтың жіктелуі.
2. Патологиялық құмар.
3. Тағамға тәуелділік.
4. Жүйке булимиясы.
5. Анорексиялық жүйке (тәуелді аштық).
6. Анорексиялық жүйке диагностикалық критерийлері.
7. Тәуелді мінез-құлықтың алдын-алу туралы қазіргі заманғы идеялар профилактикалық араласуды қамтиды.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, в. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

Электрондық ресурс:

1. Бонита Р, де Куэртен М, Дуайер Т, Ямрожик К, Винкельман Р инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларын бақылау. ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты. Қысқаша шолу. Женева, Дүниежүзілік денсаулық сақтау организациясы, 2001 ж.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Аддикция деген не?
2. Тәуелді мінез-құлықтың жіктелуі?
3. Патологиялық құмар дегеніміз не?
4. Тағамдық аддикции деген не? (түсінігі, жіктелуі).
5. Орторексия дегеніміз не?
6. Тәуелді мінез-құлықтың алдын-алу туралы айтып беріңіз.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы	044-59/11 ()	
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		16 беттің 12 беті

№9 сабақ

I. Тақырыбы: Мінез-құлық қауіп факторларының алдын алу.

II. Мақсаты: алкогольге байланысты патологияға әкелетін себептер мен факторларды, темекіден бас тартуға көмек көрсетудің заманауи алгоритмін, есірткі заттарын тұтынудың алдын-алу және бақылау шараларын зерттеу.

III. Оқыту міндеттері:

- ҚР азаматтарында салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- ҚР азаматтарының жеке денсаулығын сақтау;
- салауатты өмір салтын насихаттау;
- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Алкогольге байланысты патологияға әкелетін себептер мен факторлар. Балалар мен жасөспірімдердің маскүнемдігінің ерекшеліктері
2. Алкогольдің ұрық пен жаңа туған нәрестенің дамуына әсері. Құрамында алкоголь бар сусындарды теріс пайдаланудың алдын алу және оған қарсы күрес шаралары
3. Темекі шегу: статистика және қауіптер.
4. Ұлттық бағдарлама "Біз темекісіз Қазақстан үшін!"
5. Темекіден бас тартуға көмек көрсетудің заманауи алгоритмі.
6. Темекіні тастауға деген ынтаны арттыруға бағытталған ұзақ әңгіме (5R әдістемесі).

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, в. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

Электрондық ресурс:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		044-59/11 ()
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		16 беттің 13 беті

1. Бонита Р, де Куэртен М, Дуайер Т, Ямрожик К, Винкельман Р инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларын бақылау. ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты. Қысқаша шолу. Женева, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы, 2001 ж.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Алкоголь денсаулыққа қалай әсер етеді?
2. Алкоголь жүктілікке қалай әсер етеді?
3. Алкогольдің профилактикалық қасиеттері туралы айтып беріңіз.
4. Этанол метаболизмі қалай жүреді?
5. Алкоголизмнің алдын алу дегеніміз не?
6. Алкоголизмді емдеудің негізгі принциптері қандай?
7. Никотин мен темекі түтінінің басқа компоненттерінің адам ағзасының мүшелері мен жүйелеріне әсерін сипаттаңыз.
8. Никотинге тәуелділіктің негізінде қандай механизмдер жатыр?
9. Темекіге тәуелділікті емдеу принциптері қандай?

№10 сабақ

I. Тақырыбы: Алиментарлық-тәуелді инфекциялық емес аурулар.

II. Мақсаты: Тағамға тәуелді инфекциялық емес аурулардың түрлерін және олардың сипаттамаларын зерттеу.

III. Оқыту міндеттері:

- ҚР азаматтарында салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- ҚР азаматтарының жеке денсаулығын сақтау;
- салауатты өмір салтын насихаттау;
- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;

IV. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Алиментарлық-тәуелді инфекциялық емес аурулардың жіктелуі.
2. Жүрек-қан тамырлары ауруларының тамақтануы және алдын-алу.
3. II типті қант диабетін тамақтандыру және алдын-алу.
4. Онкологиялық аурулардың алдын алу және тамақтану.
5. Тамақтану және остеопороздың алдын-алу.
6. Тамақтану және кариестің алдын-алу.
7. Тамақтану және семіздіктің алдын-алу.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 14 беті

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

Электрондық ресурс:

- 1.Бонита Р, де Куэртен М, Дуайер Т, Ямрожик К, Винкельман Р инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларын бақылау. ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты. Қысқаша шолу. Женева, Дүниежүзілік денсаулық сақтау оғанизациясы, 2001 ж.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Алиментарлық-тәуелді аурулардың түрлерін атаңыз.
2. Жүрек-тамыр патологиясының алиментарлы алдын - алудың жалпы жолдары.
3. Қант диабетінің даму қаупінің алиментарлық факторларын атаңыз.
4. Артық салмақ пен семіздіктің алдын-алудың жалпы стратегиясы
5. Алиментарлық факторлар дегеніміз не?
6. Қандай алдын алу шараларын білесіз?

№11 сабақ

I. Тақырыбы: Нашақорлықтың алдын алу.

II. Мақсаты: наркотикалық заттардың түрлерін және олардың адам ағзасына әсерін зерделеу.

III. Оқыту міндеттері:

- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;

IV.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Есірткі заттары және олардың сипаттамасы.
2. Жастар арасында нашақорлықтың таралау мәселесі.
3. Есірткі заттарының адам ағзасына кері әсері
4. Есірткі заттарын тұтынудың алдын алу және күресу шаралары.

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 15 беті

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 544 б.

Электрондық ресурс:

- 1.Әлеуметтік маңызы бар аурулар. Жұқпалы аурулардың эпидемиологиясы және алдын-алу: туберкулез, АИТВ-инфекциясы, В, С вирустық гепатиттері : студенттерге арналған оқу құралы / Т. А.Баянова, А. Д. Ботвинкин, Н. Ю. Куприянова ; ГБОУ ВПО ИГМУ Ресей Денсаулық сақтау министрлігі, эпидемиология кафедрасы. – Иркутск: ИГМУ, 2015. – 49 б.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Психикалық белсенді заттар деген не?
2. ХАЖ (МКБ-10) сәйкес психикалық белсенді заттардың жіктелуін айтыңыз.
3. Негізгі психикалық белсенді заттардың сипаттамасын беріңіз.

№12 сабақ

I. Тақырыбы: Ана мен бала денсаулығын қорғау.

II. Мақсаты: салауатты өмір салтын насихаттау әдістерін зерделеу, салауатты өмір салтын қалыптастырудың жеке тәсілдерін әзірлеу.

III. Оқыту міндеттері:

- халықтың денсаулығына қауіп факторларын анықтау;
- ҚР азаматтарының жеке денсаулығын сақтау;
- салауатты өмір салтын насихаттау;
- азаматтардың өз денсаулығы мен өз балаларының денсаулығы үшін жеке жауапкершілікке уәждеуі;
- салауатты өмір салтын қалыптастыру бойынша жеке тәсілдерді, соның ішінде балаларға;
- аурулардың даму қауіп факторларына қарсы күрес;
- халықтың денсаулығын сақтау және нығайту, мезгілсіз өлім-жітімді азайту және мүгедектікке шығу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру.

IV.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Кіріспе: әйелдер мен балалардың өмірін сақтау.
2. Бала жасындағы ауруларды ықпалдастыра қарау(БЖАЫҚ): пациент пен дәрігер арасындағы қашықтықты қысқарту
3. ИВБДВ: медициналық күтім кезінде балаға ұқыпты және тілектестік қарым-қатынас
4. Әр баланың өмір сүруінің оңтайлы мүмкіндіктері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Гигиена және эпидемиология» кафедрасы		
Тәжірбелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқаулар		044-59/11 () 16 беттің 16 беті

V. Пәннің соңғы РО-ға жету үшін оқыту мен оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: Теориялық мәселелерді талқылау, шағын топтарда жұмыс істеу.

VI. Бағалау пәндерінің соңғы РО қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау формалары: Ауызша сұрау

VII. Әдебиет:

Негізгі:

1. Қазақстан Республикасының Кодексі 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі".
2. Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 Қаулысы.
3. Лисицын, Ю. П. Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / Ю. П. Лисицын, Г.Э. Улумбекова ; М-во образования и науки. - 3-ші басылым., перераб. және қосымша; өзендер. ГОУ ВПО " Бірінші Мәскеу. мем.мед. ун-т им. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. - 544 б.
4. Медицина, В. А. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау [Мәтін] : оқулық / В. А. медицина, В. К. Юрьев. - 2-ші басылым., испр. және қосымша; өзендер. Го ВПО " Моск. бал. акад. оларға. И.М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 608 б.

Электрондық ресурс:

- 1.Бонита Р, де Куэртен М, Дуайер Т, Ямрожик К, Винкельман Р инфекциялық емес аурулардың қауіп факторларын бақылау. ДДҰ ұсынған кезең-кезеңмен іске асыру қағидаты. Қысқаша шолу. Женева, Дүниежүзілік денсаулық сақтау оганизациясы, 2001 ж.

VIII. Бақылау сұрақтары:

1. Ана мен бала денсаулығын қорғау республикалық ғылыми-зерттеу орталығы туралы айтып берсеңіз?
2. Ана өлімі дегеніміз не?
3. Нәрестелер өлімі дегеніміз не?
4. Репродуктивті денсаулық.
5. Қазақстанда Ана мен баланың аурушандығы мен өлімі бойынша Статистика.